

O'ZBEKISTONDA GLOBALLASHUV SHAROITIDA MA'NAVIY YANGILANISHNING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI

To'lqinov Abdulla G'anisher o'gli

Termiz davlat pedagogika instituti magistranti

Pedagogika va ijtimoiy fanlar fakulteti

Ma'naviyat yo'nalishi talabasi

Telefon: +998990253603

E-mail: abdulla@gmail.com

Annotatsiya Mazkur maqolada globallashuv jarayonining O'zbekiston jamiyati ma'naviy hayotiga ta'siri, milliy qadriyatlar va umuminsoniy qadriyatlar uyg'unligi masalalari tahlil qilinadi. Shuningdek, globallashuv sharoitida ma'naviy yangilanishning o'ziga xos xususiyatlari, yoshlar ongida ma'naviy immunitetni shakllantirish, milliy o'zlikni anglash va zamonaviy taraqqiyot o'rtasidagi muvozanat masalalariga alohida e'tibor qaratiladi. Maqolada O'zbekistonda amalga oshirilayotgan ma'naviy-ma'rifiy islohotlarning ahamiyati ochib beriladi.

Kalit so'zlar: Globallashuv, ma'naviy yangilanish, milliy qadriyatlar, ma'naviyat, ma'rifat, milliy o'zlik, madaniy integratsiya, yoshlar tarbiyasi..

Kirish

Hozirgi davrda globallashuv jarayoni dunyo mamlakatlarning ijtimoiy, siyosiy, iqtisodiy va madaniy hayotiga chuqur kirib bormoqda. Axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining jadal rivojlanishi, internet va ommaviy axborot vositalarining ta'sir doirasining kengayishi jamiyat tafakkurida tub o'zgarishlarni yuzaga keltirmoqda. Bu jarayon, ayniqsa, ma'naviy hayotda o'z aksini topib, insonlarning dunyoqarashi, qadriyatlar tizimi va hayotga munosabatiga bevosita ta'sir ko'rsatmoqda.

O'zbekiston mustaqillikka erishganidan so'ng milliy o'zlikni anglash, tarixiy merosni tiklash va ma'naviy qadriyatlarni rivojlantirishga alohida e'tibor qaratildi. Bugungi globallashuv sharoitida esa bu masala yanada dolzarblashib, jamiyat taraqqiyotining

muhim omiliga aylandi. Chunki globallashuv bir tomondan taraqqiyot imkoniyatlarini ochsa, ikkinchi tomondan milliy ma'naviyatga salbiy ta'sir ko'rsatishi mumkin bo'lgan xavf-xatarlarni ham yuzaga keltiradi.

Globallashuv jarayoni va uning ma'naviy hayotga ta'siri

Globallashuv — bu davlatlar va xalqlar o'rtasidagi o'zaro bog'liqlikning kuchayishi, yagona axborot va madaniy makonning shakllanishi jarayonidir. Ushbu jarayon natijasida dunyoda bilim, madaniyat va g'oyalar tezkorlik bilan tarqalmoqda. Bu holat ijobiy jihatlari bilan bir qatorda, salbiy oqibatlarga ham ega. Globallashuvning ijobiy jihatlari ilm-fan va texnologiyalarning rivojlanishi, ta'lim olish imkoniyatlarining kengayishi, turli madaniyatlar bilan tanishish imkonining ortishini kiritish mumkin. Shu bilan birga, globallashuv jarayoni ommaviy madaniyatning haddan tashqari targ'ib qilinishi, milliy urf-odat va an'analarning chekinishi, yoshlar ongiga begona g'oyalar singib borishi kabi salbiy holatlarni ham keltirib chiqaradi. Ayniqsa, axborot makonida tarqalayotgan turli mafkuraviy ta'sirlar jamiyat ma'naviy barqarorligiga jiddiy xavf tug'dirishi mumkin. Shu sababli globallashuv sharoitida ma'naviy yangilanish va mafkuraviy xavfsizlik masalalari dolzarb ahamiyat kasb etmoqda.

O'zbekistonda ma'naviy yangilanishning mohiyati

Ma'naviy yangilanish — bu jamiyat a'zolarining ma'naviy ongi, axloqiy qarashlari va qadriyatlar tizimini zamon talablari asosida rivojlantirish jarayonidir. O'zbekistonda ma'naviy yangilanish davlat siyosatining muhim yo'nalishlaridan biri bo'lib, u milliy va umuminsoniy qadriyatlar uyg'unligiga asoslanadi.

O'zbekiston xalqining boy tarixiy merosi, buyuk allomalar va mutafakkirlar qoldirgan ilmiy-ma'naviy meros ma'naviy yangilanish jarayonining mustahkam poydevorini tashkil etadi. Imom Buxoriy, Imom Termiziy, Alisher Navoiy, Mirzo Ulug'bek kabi buyuk ajdodlarimizning asarlari bugungi kunda ham yosh avlod tarbiyasida muhim manba bo'lib xizmat qilmoqda.

Milliy qadriyatlar va globallashuv uyg'unligi

Globallashuv sharoitida milliy qadriyatlarni saqlab qolish va rivojlantirish muhim vazifa hisoblanadi. Milliy til, urf-odatlar, an'analar va madaniy meros xalqning

ma'naviy asosini tashkil etadi. Shu bois ta'lim tizimida milliy tarbiya masalalariga alohida e'tibor qaratilmoqda.

Milliy qadriyatlar globallashuvga qarshi emas, balki u bilan uyg'un holda rivojlanishi lozim. O'zbek milliy madaniyatini dunyoga tanitish, milliy san'at va urf-odatlarini keng targ'ib qilish globallashuvning ijobiy imkoniyatlaridan foydalanishning muhim yo'nalishlaridan biridir.

Yoshlar tarbiyasida ma'naviy yangilanishning ahamiyati

Globallashuv jarayoni eng avvalo yoshlar ongiga kuchli ta'sir ko'rsatadi. Shu sababli yosh avlodni ma'naviy barkamol shaxs sifatida tarbiyalash davlat va jamiyat oldidagi ustuvor vazifalardan biridir. Yoshlar ongida ma'naviy immunitetni shakllantirish, ularni zararli g'oyalardan himoyalash muhim ahamiyatga ega.

Bu jarayonda oila, ta'lim muassasalari va jamoatchilik institutlarining o'zaro hamkorligi katta ahamiyatga ega. Yoshlarni vatanparvarlik, milliy g'urur, mas'uliyat va mustaqil fikrlash ruhida tarbiyalash ma'naviy yangilanishning asosiy maqsadlaridan biridir.

Xulosa

Xulosa qilib aytganda, globallashuv sharoitida O'zbekistonda ma'naviy yangilanish jamiyat taraqqiyotining muhim sharti hisoblanadi. Milliy qadriyatlarni asrab-avaylagan holda zamonaviy taraqqiyot bilan uyg'un rivojlanish O'zbekistonning barqaror kelajagini ta'minlaydi. Ma'naviy yangilanish jarayoni uzluksiz bo'lib, u jamiyat ma'naviy barqarorligi va yoshlar tarbiyasida muhim o'rin tutadi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Mirziyoyev Sh.M. **Yangi O'zbekiston strategiyasi**. – Toshkent: O'zbekiston, 2021.
2. Karimov I.A. **Yuksak ma'naviyat – yengilmas kuch**. – Toshkent: Ma'naviyat, 2008.
3. Jo'rayev N. **Globallashuv va ma'naviyat masalalari**. – Toshkent: Akademnashr, 2017.
4. Ma'naviyat asoslari. O'quv qo'llanma. – Toshkent: Fan, 2019.